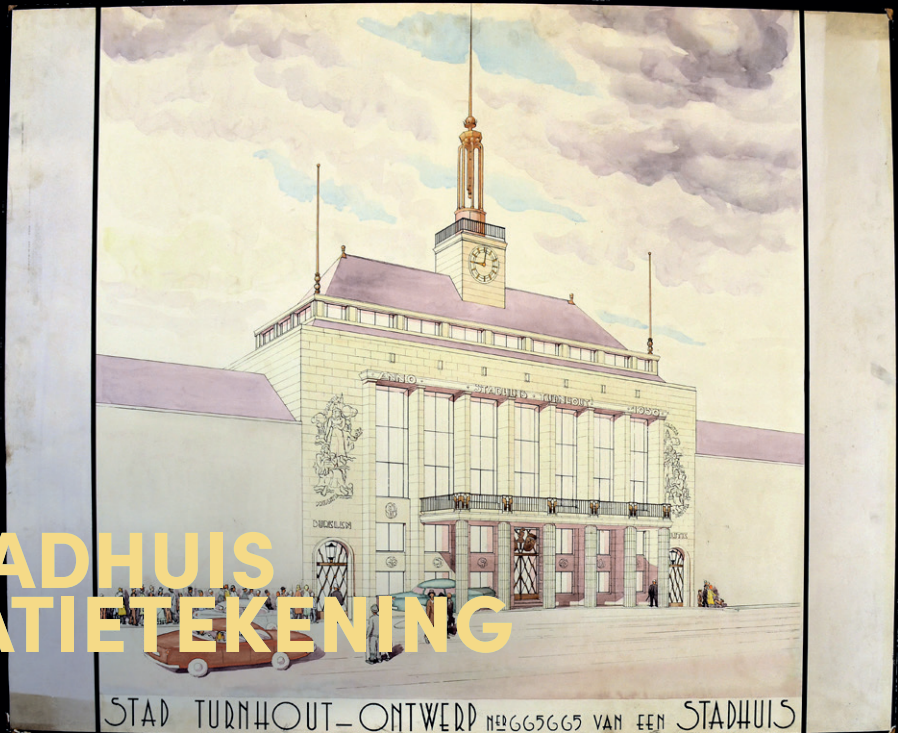

GEGEVENS

Alexis Dumont
Emile Patoux
1950

NIEUW STADHUIS PRESENTATIE TEKENING

STADSARCHIEF

Met zijn groot balkon op pilaren, zijn hoge ramen en zijn statige reliëfs boven de twee ingangen is het stadhuis van Turnhout een opvallende verschijning op de Grote Markt. Je kan het mooi of lelijk vinden, het gebouw maakt in ieder geval wel indruk. En dat was ook de bedoeling van de opdrachtgevers, het naoorlogse stadsbestuur van Turnhout.

Na de donkere bezettingsjaren 1940-1944 volgt onder burgemeester Henri Bauweraerts een periode waarin er druk gebouwd en verbouwd wordt in de stad. De schade uit de oorlogsperiode aan wegen en bruggen wordt hersteld en omdat de woningnood hoog is zet het bestuur in op de afbraak van krotwoningen en de bouw van nieuwe huurwoningen. Het Stadspark wordt verder afgewerkt en achter het Kursaal wordt geboord naar warm water voor het zwembad! In 1949 starten de werken aan een modern ziekenhuis ter vervanging van het oude in de Warandestraat.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat men in deze jaren op zoek gaat naar een betere behuizing voor de stadsdiensten. Die zitten verspreid over het historische stadhuis, het Steentje en een gebouw in de Guldensporenlei. Men zoekt een geschikte locatie op de Grote Markt, "de enige voorname plaats" van de stad. Een aanbod om gebouwen te kopen tussen het Steentje en de Otterstraat wordt afgewezen wegens te duur. In 1948 gaat het stadsbestuur praten met de eigenaars van het Torenhuis, het "Torentje", aan de westkant van de Markt. Dit historisch gebouw uit de 17de eeuw staat dan al een tijdje leeg. Uiteindelijk zal de Stad het pand in februari 1949 aankopen voor het aanzienlijke bedrag van 3,5 miljoen frank. De achterbouw en de tuin van het Torenhuis bieden mogelijkheden voor de bouw van een nieuw "bestuursgebouw", met zelfs een verbinding met de Warandestraat.

TURNHOUT

In 1951 koopt de Stad ook de woning links van het Torenhuis. Toch ontstaat al gauw het idee om het "vervallen" Torenhuis te vervangen door een heel nieuw stadhuis met voldoende plaats voor de gemeenteraadszaal en de trouwzaal én deftige "kabinetten" voor de burgemeester en de schepenen. Het bestaande stadhuis midden op de Markt past in die zin helemaal niet meer bij de moderne tijd.

In juli 1949 geraakt het dossier in een stroomversnelling. Er wordt een jury samengesteld met ambtenaren uit Brussel en met verschillende architecten, waaronder provinciaal architect Jozef Schellekens. Zij moeten een nationale architectuurwedstrijd organiseren voor de bouw van een "Stadhuis en Bestuursgebouw". Het Torenhof mag gesloopt worden, enkel een opvallende boom in de tuin moet behouden blijven. Dit zorgt voor controverse. De Vereniging voor Natuur- en Stedschoon trekt aan de alarmbel en ook de Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen en zelfs de gouverneur brengen een bezoek aan Turnhout. De Commissie wil het gebouw laten klasseren. Schellekens stelt voor om de nieuwe gebouwen niet op de Markt te voorzien maar in de Warandestraat. Het college en de gemeenteraad houden echter voet bij stuk.

Tussen augustus 1949 en februari 1950 ontvangt de Stad zo'n 14 inzendingen met ontwerpen. Tijdens twee vergaderingen bekijkt de jury maar liefst 152 tekeningen en plannen. Ons object van de maand is er daar één van. Het vermeldt onderaan het nummer 665.665. Om de identiteit van de inzenders geheim te houden gebruiken die een nummer bestaande uit 6 cijfers. De juryleden komen tot de slotsom dat "geen enkel ontwerp totale voldoening schenkt (...). Hieruit volgt dat geen enkele ontwerper met de uitvoering kan gelast worden." Uiteindelijk besluit de jury om toch een rangschikking op basis van punten te maken, en daarbij komt 665.665 als eerste uit de bus met 20,5 op 30. In het eindverslag worden de namen van de ontwerpers onthuld. Achter 665.665 gaan Alexis Dumont en Emile Patoux uit Brussel schuil. Op de tweede en derde plaats staan de Antwerpenaars Donneth, Havenith en Verschaeren (100.001) en Dasseville en De Cuyper (742.340). Ondanks de bescheiden score gaat het college in gesprek met Dumont en Patoux. In oktober 1950 leveren die een uitvoeringsplan in. In juni 1951 keurt de gemeenteraad de plannen en het bestek goed. De totale kostprijs wordt dan geraamd op 27 miljoen frank. Het dossier sleept echter aan. Een nieuw bestek en nieuwe plannen volgen in 1956. Uiteindelijk gaat het eeuwenoude "Torentje" pas in mei 1958 tegen de vlakte en starten de werken het jaar daarop. Het nieuwe stadhuis opent uiteindelijk officieel zijn deuren 11 jaar na de architectuurwedstrijd, in 1961.

Tekst: Bart Sas
Foto: Bram Luyts

INVENTARIS

- Presentatietekening in het kader van de architectuurwedstrijd van de Stad Turnhout voor een nieuw stadhuis en bestuursgebouw, ingediend door deelnemer 665.665 (Alexis Dumont en Emile Patoux), 1950. zonder inventarisnummer, Stadsarchief - Warandestraat 42, 2300 Turnhout

LITERATUUR

- 249#472. Dossier inzake de organisatie van een openbare architectuurwedstrijd voor een nieuw stadhuis en bestuursgebouw, 1949-1951.
- 249#473. "Naam van de auteur", ingekomen bewijzen, verklaringen en beschrijvende nota's van deelnemers aan de architectuurwedstrijd, 1949-1950.
- G. LANDUYT, De stadhuizen van Turnhout, Turnhout, 2005.

Musea Turnhout • Druivenstraat 18 • B-2300 Turnhout
Tel: +32 14 44 33 98 • www.turnhout.be/musea

Het object van de maand is een initiatief van Musea Turnhout. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze websites.

TURNHOUT

v.u.: Paul Van Miert, Campus Blairon 200, B-2300 Turnhout

 Vlaanderen
verbeelding werkt

 ERKEND
MUSEUM